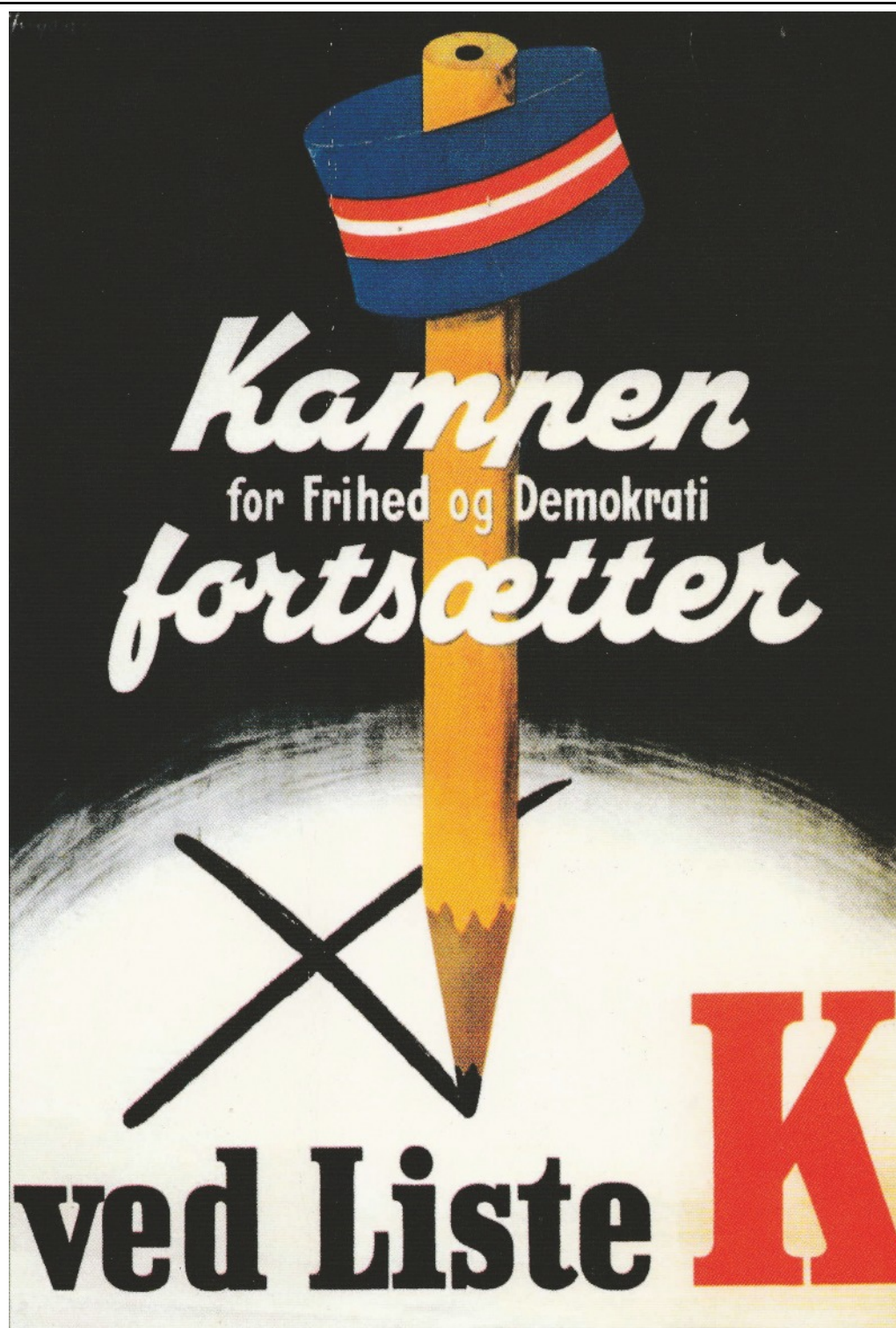

Skub

DKP • Information • Debat • Aktivitet

NR. 2 • APRIL 2020

TEMA: Danmarks befrielse 75 år

Indholdsfortegnelse

»Ghetto-loven« strider mod Den Europæiske	
Menneskeretskonvention	4
Et illegalt trykkeri	7
De forbandede år	10
Slægter går frem som bølger af hav...	12
Spræng-Smith	14
Den nye silkevej i DDF Laos	16
Fake News 2. Del	18
DKP	20
Scherfigs myter og drømme på Nivågård	22

Kontingentsatser i DKP

Medlemmer med årsindtægt
under kr. 150.000: Kr. 200 pr. kvartal
over kr. 150.000: Kr. 450 pr. kvartal

Annoncepriser i Skub

1 side	kr. 1.000
½ side	kr. 500
¼ side	kr. 250

og så videre dernedad.

Skub

Skub nr. 2 april 2020

Udgivet af Danmarks Kommunistiske Parti
Frederikssundsvej 64, 2400 København NV
Tlf.: 33 91 66 44
www.dkp.dk
E-post dkp@dkp.dk
Giro/bank (1551) 5 00 27 53

LaserTryk, Århus

Ansvarshavende redaktør:
Henrik Stamer Hedin

Synspunkter fremsat i signerede artikler dækker ikke
nødvendigtvis redaktionens eller partiledelsens holdning.

Skub udkommer 4 gange om året. Årsabonnement: Kr. 200

Deadline næste gang den 30. juli 2020

Bladfonden januar kvartal 2020

Januar

Bjarne Rasmussen, Roskilde	kr. 100
Agnes Ruben, København N	kr. 100
Jens Fransen, Slagelse, indsamlingsliste	kr. 100
Erna & Per Eriksen, Søborg	kr. 200
Hagens Legat, København K	kr. 5.000
I alt	kr. 5.500,-

Februar

Bjarne Rasmussen, Roskilde	kr. 100
Olav Eide Ernsten, Hadsund	kr. 170
Anders Kristensen, København N	kr. 100
Erna & Per Eriksen, Søborg	kr. 200
Ole Odgaard, Brabrand, Midtjysk	kr. 300
Hovedstaden, LL-møde d. 23/2	kr. 720
Jens Fransen, Slagelse, bogsalg	kr. 50
Midt-sydjysk distrikt, overskud ved fest 15/2	kr. 1.820
Steffen Schjørring, Helsingør	kr. 100
Jørgen Bruno Jensen, Frederiksberg C	kr. 100
Lilli Swing, Blokhust	kr. 200
I alt.	kr. 3.860

Der er ikke modtaget bidragsliste for marts måned. Den foreløbige total for kvartalet bliver således:

Januar kvartal i alt **kr. 9.360**

Bidrag til DKP's bladfond (dvs. bladene *Skub* og *DKP-nyt*) kan indsendes på giro 5 00 27 53 (+01< +5002753) eller bank 1551 0005002753.

Åbningstider

for DKP's sekretariat og partibutik, Frederikssundsvej 64, København NV

Torsdag	13-16	Luis Monteiro
Fredag	14-17	John Christoffersen
Lørdag	12-15	Birgit Unnerup

Telefon: 33 91 66 44

Kontoret er midlertidig lukket.

Forsidebilledet: Valgplakat fra folketingsvalget i befrielsesåret 1945. Arbejdersmuseet.

Frihedens røde fane

I disse dage er det 75 år siden, Danmark blev befriet for nazitysk besættelse.

Netop nu mener nogle, at vi befinder os under en ny besættelse, en ny krigstilstand. Denne gang er fjenden blot usynlig, mens den tyske besættelsesmagt i høj grad var en synlig fjende.

Der er i hvert fald en del ligheder mellem besættelsestidens krigstilstand og det aktuelle karantæne regime. Det gælder udgangs- og forsamlingsforbud (herhjemme i fløjlshandskeudgaven, andre steder mere brutalt), og det gælder de daglige formaninger om nationalt sammenhold. Alsangsbevægelsen er også kommet igen sammen med Kaptajn Jespersen i Philip Fabers rundere og mildere skikkelse. Både radio, fjernsyn og aviser er så ensidige og indskrænkede i deres nyhedsformidling, at det næsten virker, som om der var en censurmyndighed, der forbød os at tale om andet end den graserende pandemi.

Det er ikke svært at se en parallel til besættelsestiden. Netop derfor er det vigtigt – for ikke at forvirre begreberne – at holde fast i forskellene. Datidens fjende var ikke blot synlig; den havde også ansigt. Det var en menneskelig fjende, der handlede, som kun mennesker kan handle, ud fra menneskelig vilje og bestemte menneskers interesser – klasseinteresser. Derfor skulle der også helt andre midler til at bekæmpe den. Besættelsen – eller nazismen og fascismen i det hele taget – blev ikke bekæmpet og overvundet ved nationalt sammenhold eller ved, at befolkningen rettede sig efter statsministerens alvorsfulde formaninger. Tværtimod: Den blev bekæmpet ved, at små grupper af modige mænd og kvinder med forståelse af de reelle årsagsforhold og interessekonflikter satte sig ud over statsministerens formaninger og handlede stik imod dem. De blev beskyldt for chauvinisme og uansvarlighed, for at bringe nationen i fare. Men besættelsesmagten – og i videre perspektiv nazismen og fascismen – blev overvundet ved, at disse uansvarlige chauvinistiske smågrupper voksede til en bevægelse, der gennemtvang et helt nyt nationalt sammenhold, som de styrende mod deres vilje måtte tage til sig og tilpasse sig, hvis de ikke ville knuses.

Den betydeligste af disse uansvarlige smågrupper var det kommunistiske parti. Derfor er den 4. maj, hvor vi fejrer Danmarks befrielse, ikke blot en national mærkedag, men også en mærkedag for Danmarks Kommunistiske Parti. Befrielsen var også – og ikke mindst – vores sejr.

Man kunne næsten – hvis det ikke var så tragisk – kalde det ironisk, at karantæne regimet, nationens våben i kampen mod den usynlige fjende, forhindrer os i at fejre ikke blot den 4. maj, men også arbejderbevægelsens internationale kampdag den 1. maj og den 9. maj, 75-årsdagen for den endelige sejr over fascismen. I stedet for at gå på gaden sammen, som det sømmer sig på disse mærkedage, må vi sidde hver for sig og – ja, mindes.

Det er der ikke noget at gøre ved. Trods alle falske paralleller og uanset det forløjede i det »sammenhold«, der påtvinges os, er baggrunden alvorlig nok.

Det gør ikke sejrene dengang for 75 år siden mindre. Det ændrer heller ikke ved det faktum, som vi aldrig må glemme, at den sejr, som blev vundet, ikke er den endelige. Klassekampen går videre. Fascismen blev besejret, men imperialismens magtdrømme og krigsintriger er de samme. Også den kamp går videre.

Så trods alt og i det omfang, det kan lade sig gøre under de nuværende forhold: Hav en god 1. maj, en god 4. maj og en god 9. maj! Vi ses igen under frihedens røde fane.

1. maj-arrangementer over hele landet aflyses. Det samme gælder de planlagte befrielsesarrangementer i København den 4. maj og 9. maj.

Endvidere aflyses den Nordiske Kommunistiske Sommerlejr, der skulle have fundet sted i Gräsmark, Sverige, i første halvdel af juli måned. Forsamlinger er ganske vist ikke forbudt i Sverige (ikke endnu da), men der må påregnes karantænekrav ved hjemkomst til Danmark.

***For frihed, international solidaritet og
en socialistisk vej ud af krisen!***

»Ghettoloven« strider mod Den Europæiske Menneskeretskonvention

Mere om snigløbet på den almene boligsektor – og om modstanden

Af John Christoffersen (tekst og foto)

Den såkaldte »ghettolovgivning« opremser en række sociale kriterier – arbejdsløshed, uddannelse, indkomst og kriminalitet. Hvis et boligområde lever op til to eller flere af disse kriterier, bliver det defineret som et udsat boligområde, hvor man sætter ind med boligsociale tiltag – f.eks. fodboldbaner, knallertkurser, lommepengeprojekter m.m. – kriterier som i sig selv ikke giver anledning til at smide beboerne ud af deres hjem.

Men hvis halvdelen eller flere af beboerne og deres efterkommer er af »ikke-vestlig herkomst«, så får det stemplet »ghetto«. Og hvis et boligområde står på »ghettolisten« fire år i træk, bliver det sat på en liste over »hårde ghettoer«.

Er et boligområde stemplet som en »hård ghetto«, siger loven, at det almene boligselskab skal sælge, nedrive eller ommærke et antal lejligheder. Hvilket betyder, at man bliver tvunget til at smide folk ud af deres boliger.

Den afgørende faktor for, om et alment boligselskab bliver tvunget til at smide op til 50 % af sine lejere ud af deres lejligheder, fordi de skal sælges, nedrives eller ommærkes, er beboernes etniske baggrund.

Liste over ghettoområder pr. 1. december 2019:

Kommune	Område
København	Lundtoftegade, Aldersrogade, Mjølnerparken, Tingbjerg/Utterslevhuse, Bispeparken og Hørgården.
Høje-Taastrup	Tåstrupgård og Gadehavegård.
Helsingør	Nøjsomhed/Sydvej.
Køge	Karlemoseparken.
Holbæk	Agervang.
Slagelse	Ringparken og Motalavej.
Guldborgsund	Lindholm.
Odense	Solbakken mv, Korsløkkeparken Øst og Vollsmose.
Sønderborg	Nørager/Søstjernevej m.fl.
Esbjerg	Stengårdsvej.
Fredericia	Korskærparken.
Horsens	Sundparken.
Kolding	Munkebo og Skovvejen/Skovparken.
Vejle	Finlandsparken.
Silkeborg	Resedavej/Nørrevang II.
Aarhus	Bispehaven, Skovgårdsparken og Gellerupparken/Toveshøj.

Kilde: Transport- og Boligministeriet.

Boligområder, der står på ghettolisten fire år i træk, karakterens som »hårde ghettoer« og skal indenfor seks måneder udarbejde

Beboere og sympatiserende danner ring rundt om en af de blokke i Mjølnerparken, som der er planer om at sælge.

en udviklingsplan, der beskriver, hvordan andelen af almene familieboliger i området nedbringes til højst 40 procent inden 2030.

I Region Hovedstaden er 5 ud af 11 boligområder på ghettolisten, fordi deres indkomster sammenlignes med den gennemsnitlige indkomst i regionen. Det betyder bl.a., at hvis Tåstrupgård havde ligget bare lidt længere vestpå, havde det været en del af Region Sjælland og ikke en ghetto.

I Region Hovedstaden bliver den gennemsnitlige indkomst trukket op af velhavende borgere i Nordsjælland. Var indkomsten i stedet blevet sammenlignet med gennemsnittet i Region Sjælland, havde der været fem mindre på ventelisten.

Når man opgør antallet af uddannede, gælder unge under 30 år ikke med. For flere af de berørte områder er det netop betegnende, at et stort antal af de unge er uddannede eller under uddannelse.

11.000 kan blive tvunget ud af deres hjem

En opgørelse, som *Mandag Morgen* har lavet, viser, at omkring 11.000 familier som følge af den såkaldte ghettoplan skal tvinges ud af deres nuværende bolig. Det svarer ca. til, at Folketinget besluttede, at alle beboere i Struer eller Hobro skulle tvangsflyttes.

Det var socialdemokratiet, SF og Dansk Folkeparti, der i 2018 sammen med den daværende VLAK-regering stemte for Ghettopakken. Og det, at S og SF stemte for, skal nok ses som årsag til, at ingen organisationsbestyrelser fra de ramte områder har protesteret mod loven, men valgt forskellige løsninger for at opfylde loven.

Parolesmykkede altaner i Mjølnerparken.

Nogle af løsningerne har været at nedrive store dele af selskabets boliger, andre at sælge dele af afdelingernes boliger til private investorer.

I kommende numre af *Skub* vil vi forsøge at få et overblik over ghettoplanens konsekvenser for de almene boliger, der er berørt af planen. I dette nummer vil vi beskæftige os med to boligområder, hvor man har solgt eller har planer om at sælge, eller nedrive, dele af boligselskabernes almene boliger.

Solgt til halv pris af den offentlige vurdering

Slagelse kommune er den kommune i Region Sjælland, der har flest hjemløse. Og boligorganisationerne i Slagelse kommune har lange ventelister på familier, der er skrevet op til en almen bolig. På trods heraf har boligselskaber og kommunen valgt at nedrive eller sælge et større antal almene boliger. Slagelse har to almene boligområder opført på den såkaldte »hårde ghettoliste« – Ringparken i Slagelse og Motalavej i Korsør.

Ringparken er delvist ejet af Slagelse Almennyttige Boligselskab og FOB (Fællesorganisationens Boligselskab). Som konsekvens af ghettolovgivning har Slagelse Almennyttige Boligselskab besluttet at sælge 136 almene boliger til et privat selskab ved navn Estate Invest A/S for 60 millioner kroner. Det er under halvdelen af den offentlige vurdering. Salget blev godkendt på et lukket byrådsmøde i Slagelse den 24. august 2019. 27 stemte for (Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance), 4 imod (Enhedslisten, SF og Radikale Venstre).

Boligministeren har udarbejdet en »orientering om salg af almene boliger«. Heraf fremgår det, at »Inden der kan træffes beslutning om salg af almene boliger, er der en række andre løsningsmuligheder, der skal være overvejet, f.eks. ommærkning til anden boligtype«.

Ved gennemsyn af referaterne fra boligselskabet og byrådet finder man ikke tegn på, at man seriøst har overvejet de øvrige alternativer for at opfylde loven – ommærkning af boligerne til ungdoms- eller ældreboliger eller opførelse af nybyggeri. På

den måde kunne man ellers have bevaret lejlighederne som almene boliger.

Når den nye private investor overtager lejlighederne, skal lejerne underskrive en ny lejekontrakt. Fremover vil lejerne være omfattet af den private lejelov. Når først en ejendom er solgt, er det den nye ejer og ikke længere beboerne, der bestemmer, om der skal ske moderniseringer, som giver mulighed for at hæve huslejen, eller om der på et tidspunkt skal ske videresalg til kapitalfonde.

Når den nye ejer overtager de 136 lejligheder, har kommunen og boligministeren sikret sig, at mennesker på overførselsindkomst eller med plet på straffeattesten ikke får adgang til at bo i de solgte lejligheder. Det betyder, at 35 beboere fra de solgte lejligheder er blevet bedt om at flytte, fordi de er på offentlig forsørgelse eller tidlige straffet.

Som svar til dagbladet *Arbejderen* skriver Moritz Faloota fra Slagelse kommunes Center for Miljø Plan og Teknik: »Da Estate Invest er et privat ejendomsselskab, kan kommunen ikke sikre sig et lavt huslejeniveau«. Estate Invest overtager lejlighederne den 1. juni 2020.

I den del af Ringparken, som er ejet af FOB, har selskabet valgt at rive 149 gode almene familieboliger ned. Det skal ske ad to omgange – i henholdsvis 2024 og 2028. Herudover skal der også nedrives en daginstitution og en række erhvervslejemål.

For Motalavej i Korsør (også en del af Slagelse kommune), der ejes af boligselskabet Bolig Korsør, har boligselskabet vedtaget en udviklingsplan, der lægger op til at nedrive op mod 164 almene familieboliger.

228 familier skal tvangsflyttes

Mjølnerparken på Nørrebro i København er et andet af de almene boligbyggerier, der står på regeringens liste over såkaldte »hårde ghettoer«. Her har loven den konsekvens, at man skal nedlægge 60 procent af afdelingens familieboliger.

Afdelingsbestyrelsen for Mjølnerparken har peget på, at loven giver mulighed for ommærkning til ungdoms- eller ældreboliger, og at det kunne ske frem til 2030. Men organisationsbestyrelsen i Bo-Vita, som ejer Mjølnerparken, har ikke ønsket

Parole på altan »Vores hjem er ikke til salg«

Claus Juul, jurist i Amnesty International, taler ved en demonstration i Mjølnerparken.

at gå i dialog med den beboervalgte afdelingsbestyrelse. I stedet har man, udenom afdelingsbestyrelsen og beboerne i Mjølnerparken, besluttet at sælge halvdelen af afdelingens familieboliger. Dvs. 228 familier skal tvangsflyttes. Og selv om man ifølge loven har frem til 2030, er det Bo-Vitas plan, at salget skal ske hurtigt. De har meddelt, at de er i forhandlinger med tre potentielle investorer om at sælge de to af afdelingens fire boligblokke.

»Mjølnerparken er ikke en forretning. Det er folks hjem. Grundloven og menneskeretten slår fast, at boligen er ukrænkelig. Det er derfor forrykt, at boligselskabet spekulerer i at tjene penge på at sælge folks hjem«, siger afdelingsformand Muhammad Aslam. »Og hvis en investor vil forsøge at købe Mjølnerparken, så er vi klar til at indbringe lovligheden af et eventuelt salg for de danske domstole – og om nødvendigt gå hele vejen til de internationale domstole«.

Amnesty International vurderer, at beboerne har en god sag.

»Beboerne står på fast juridisk grund, når de siger, at ghetto-loven strider mod både dansk og det international forbud mod diskrimination,« siger jurist i Amnesty Claus Juul.

Har formanden økonomisk interesse i et salg?

Efter planen skal provenuet fra salg af Mjølnerparken kanaliseres direkte over i nybyggeri. Dette kan udløse en millionbonus til bestyrelsen for boligorganisationen. Bestyrelsesmedlemmer i Bo-Vita får nemlig penge, når foreningen bygger nyt – et såkaldt byggesagshonorar. Særlig formanden kan have stor økonomisk interesse i at bygge, fordi han får 50 pct. af bestyrelsens byggehonorar.

»Det vil potentielt kunne udløse en millionbonus til ham (formand Jan Hyttel, *red.*). Derfor kan der være skjulte interesser bag salget,« siger René Suhr, direktør i Boligforeningernes Sammenslutning (Bosam).

»Han (formand Jan Hyttel, *red.*) har været meget forhuppet på at sælge så hurtigt som muligt. Uden nogen former for dialog. Han er kørt bag om ryggen på os. Den eneste årsag vi

kan se til, at han er så fokuseret på et salg, er, at hvis han valgte en anden løsning, ville han ikke få nær så stort et honorar. Her får han både honorar for renovering og for at bygge«, siger formanden for Mjølnerparken Muhammad Aslam.

På et velbesøgt beboermøde i Mjølnerparken d. 3. marts i år vedtog man et åbent brev til socialdemokratiske folketingsmedlemmer og medlemmer af Københavns Borgerrepræsentation:

»Beboere i almene boliger, smides ud af deres hjem for at sælges til privat spekulation. Er det socialdemokratisk politik?

Beboerne i det almene boligbyggeri i Mjølnerparken på Nørrebro i København er bragt i en tilstand af utryghed – foranlediget af den såkaldte ghetto-lovgivning og aftalen indgået mellem boligorganisationen Bo-Vita og Københavns Kommune.

Vi er beboere i nogle af Københavns billigste lejeboliger, og salget af 260 familieboliger har den konsekvens, at kun meget få lejere kan tilbydes en bolig et andet sted, som de er i stand til at betale.

Uanset om salget medfører opførelse af nye almene boliger, så er det en kendsgerning, at det er til en anden pris, og at de billige solgte boliger ikke kommer tilbage.

Virkningen er, at det er en social og økonomisk katastrofe for de mange, som rammes.

Såvel forskere som andre har længe erklæret ghetto-lovgivningen for at være et eksperiment uden videnskabelig evidens. Det nationale forskningsinstitut, VIVE, har også bekræftet, at livet i »ghettoen« er bedre end sit rygte.

Vi er glade for at bo i Mjølnerparken og ønsker ikke at flytte.

Hvis Socialdemokratiet vil, kan salget af vore almene boliger og dets konsekvenser stoppes. Og tiden frem til 2030 kan bruges til at gennemføre den fysiske og sociale Helhedsplan, samt andre initiativer, som understøtter beboerne i stedet for at smide dem ud af deres bolig.

*Afdelingsmødet i Mjølnerparken
3. marts 2020»*

Foran bebyggelsen Mjølnerparken står der et værk udført af kunstneren Edgar Funch. Værket forestiller Thors hammer Mjølner. Udover lidt over 500 familieboliger er to af opgangene beboet af Danmarks ældste seniorbofællesskab »Midgård«.

Et illegalt trykkeri

Beretning fra frihedskampen af Peter Pedersen, formidlet af Jørgen Tved

Danmark har ikke mindst de danske kommunister at takke for sin befrielse i disse dage for 75 år siden. En af dem, der satte livet ind, men overlevede, så han kunne fortælle om det, var Peter Pedersen, efter krigen formand for Danmarks Kommunistiske Ungdom i Frederiksværk, hvor Jørgen Tved lærte ham at kende, da han i 1947 blev medlem.

Efter Peter Pedersens død fandt de pårørende denne beretning om trykning af to af de tidlige illegale blade, *Land og Folk* og *Frit Danmark*. Efterfølgende var de så venlige at give mig en fotokopi af denne beretning. Beretningen er håndskrevet, så jeg har nu afskrevet den, og jeg har sat nogle forklarende parenteser ind, hvor jeg har fundet det nødvendigt.

Og så til Peter:

I denne beretning, der handler om nogle af de første illegale blade, der blev trykt i bogtryk, må jeg først præsentere nogle af deltagerne: Mine søstre Margrethe og Else, Elses mand typograf Kjeld Sørensen, Margrethes senere mand, skibstømrer Karl Pedersen, samt dennes ven Harald Hansen, der var knyttet til DKP's arbejde i Nordsjælland.

I foråret 42 bad DKP sine grupper undersøge muligheden for, at et trykkeri ville påtage sig trykning af »Politiske Månedssblade« under navnet »Land og Folk«. Harald H. formidlede kontakt mellem Kjeld S. og en af de illegale ledere (Børge Houmann), og i maj 42 blev en »kontrakt« om trykning sat op – BH har den efter sigende endnu.

Før vort tilsagn snakkede vi indgående om det og jeg husker at jeg bemærkede, at arrangementet næppe kunne holde krigen ud, så vi måtte være indstillet på fængsling etc. Det var altså med åbne øjne vi gik ind i arbejdet.

Der blev iværksat forskellige arbejder, der skulle give størst mulige »overlevelsesmuligheder«. Et værelse på 1. sal blev indrettet til sætteri. Fodpanelet blev løsnet, så 3 helkasser kunne gemmes i rummet bag en skråvæg. Karl lavede et stativ til kasserne, så vi kunne sidde ned og sætte, ofte nætter igennem, uden at der var lys at se, eller støj i trykkeriet. Om dagen var stativet adskilt og skjult bag væggen sammen med kasserne og fodpanelet på plads.

Trykningen foregik på en ældgammel Eckhoff – årstallet var hugget af, men sagkyndige mente der stod 1886 – eller 88. Denne maskine stod i en kælder, der fra starten havde været alt for lavloftet. Rummet var derfor gravet ca. en meter dybere, og af stabilitetshensyn stod ca. en meter langs væggene tilbage. En af disse kanter blev udhulet, og den bræddebælgning, den lå på, virkede som låg, fastholdt af spaltetreger i en not. I denne udgravning kunne sats etc. gemmes før tryk og inden aflægning.

Arbejdet gik i gang – altid under et voldsomt tidspres – og

hvis man finder mange fejl eller f.eks. dårlig ombrydning i de gamle eksemplarer, må man huske at korrektør og ombryder sikkert ikke havde set en seng i 36-48 timer.

Som kontaktmænd til ledelsen fik vi en »onkel Carl«. Han viste sig efter krigen at hedde Knud Franker og være isolationsarbejder. Han kom gerne selv med manuskripter, mens retursendinger foregik i nogle store værktøjskasser af den slags skibstømrerne bruger.

Efter første nr. trådte Else og Kjeld ud af forskellige grunde, så Margrethe, Karl og jeg kørte trykkeriet videre.

En typisk iagttagelse fra den første tid, når man hørte folk tale sammen var der ikke den store forståelse for modstandsbevægelsen. Selv skulle vi nok holde kæft.

Da vi havde trykt et par nr. af »Land og Folk« var der gået alvorligt fisk i »Frit Danmarks« trykning. Onkel Carl kom en fredag op til os med manus til de indvendige sider – kunne vi klare at sætte dem til søndag morgen og kunne jeg møde ham på Hillerød station og tage med hen på et trykkeri! Han skulle have to andre sider med og jeg skulle trykke. Det viste sig at vi skulle til Farum hos en i øvrigt meget syg bogtrykker, der havde stillet plads til rådighed.

Men ak og ve – maskinen var så langsom, at vi allerede fra starten kunne se, at det beregnede oplag ikke kunne nås. Bedre blev det ikke, da det viste sig at forsiden var delvis fisket. Meget af teksten var sat så kompres, og det skal pakkes f..... godt for ikke at skride. Nå, i gang med pincetten så hurtigt som muligt. Det var ved at lykkes, kun et citat fra *Dagens Nyheter* – Stockholm, anbragt lige under bladets hovedvoldte store kvaler. Telefonkontakt blev forsøgt, men måtte foregå meget kryptisk, ingen viste om man blev aflyttet. Løsningen blev fundet: Der fandtes allerede en illegal presse i Danmark, som der måtte regnes med.

Jeg har i øvrigt en undskyldning til den kollega, der kom dagen efter. Under jagt på en skrift, der lignede, var jeg ved at tage en kasse, de store bogstaver hoppede, men der var naturligvis ikke tid til at lægge det i orden.

Vi måtte få den fordømte maskine til at gå hurtigere, det lykkedes delvis, og vi blev enige om at køre så længe bogtrykkeren turde af hensyn til naboer. Det var en meget træt montør, der gik op til et bestilt værelse på »Waltons Hotel« sent på aftenen.

7. november skulle fejres med et ekstra nr. i dobbelt oplag og med rød overskrift, formatet så det kunne være i vores Heidelberg-vinge. (En mindre trykmaskine. *JT.*)

Det kneb imidlertid med at skaffe papir og derfor fik vi gennem onkel Carl flere leveringer af afskræl fra rotation (de yderste lag fra en stor papirrulle der bruges til en avisrotation *JT.*). Papiret var kun groft tilskåret, men efter vinkelskæring m.v. rakte det til det meste af oplaget. Papiret var leveret af flere gange i kufferter og de færdige blade blev pakket i de samme kufferter, som jeg så tog til København med. Jeg tog ind med det sidste aftentog, mødte onkel Carl i toget på Østerport og

Side 1 / denne beretning ~~hvilket jeg først~~ der handler om nogle af de første illegale blade, der blev trykt i bogtryk, må jeg først præsentere nogle af deltagerne: Mine søster Margrethe og Else, Elses mand, typograf Ejend Lorensen, Margrethes senere mand, skibsløber Karl Pedersen samt dennes ven Harald Hansen, der var nært knyttet til DKPs arbejde i Nordjylland.

I foråret 42 bad DKP sine grupper undersøge muligheden for at et trykkeri ville påtage sig trykning af "Folkets Mændsbrev" under navnet, "Land og Folk". Harald H. formidlede kontakt mellem Ejend L. og en af de illegale ledere (Boje Thomsen), og i maj 42 blev en "kontrakt" om trykning sat op - BH har den efter sigende endnu.

For ^{vores} tilværelse smakkede vi indgående og om det og jeg husker at jeg bemærkede, at arrangementet næppe kunne holde krigen ud, og vi måtte være indstillet på fængsling etc. Det var alligevel med åbne øjne vi gik ind i arbejdet.

Der blev iværksat forskellige arbejder, der skulle give størst mulige "overlevelsesmuligheder".

Et værelse på 1. sal blev indrettet til sødleri. Fodpantler blev lånt, så 3 holkasser kunne gemmes i rummet bag en skindbænk. Karl lårede et stativ til kasserne, så vi kunne sidde ned og sætte, ofte næsten igennem, uden at der var lys at ses, eller støj i trykkeriet.

stod så af på Nørreport – uden kufferter.

Da der ingen returforbindelse var måtte jeg have et værelse og det var også den gang meget svært. Jeg forsøgte et halvt hundrede steder, både dyrt og billigt, før jeg sent på natten var så heldig at blive antastet af to betjente. De tog min forklaring om at være »brændt af« for gode varer og fortalte at de netop havde smidt en af de løse fugle ud fra Missionshotellet, så der måtte være plads. Jeg fik værelset og trængte til det.

En måneds tid senere, netop som vi var gået i gang med decembernummeret, fik vi besked om at stoppe op, men efter en uges tid blev der meldt klar bane.

Så gik vi i gang igen. Under trykningen af oplaget var jeg færdig sent på natten og da jeg gik op i privaten hørte jeg en tæge i døren. Jeg spurgte hvem det var, men fik intet svar. Nå, vi slog det hen – det kunne jo være en tilfældig Nattevandrers på vej hjem fra fest.

Uheldigvis havde ingen af de naboer, der havde bemærket at vi blev holdt under observation, fortalt os det.

Julen gik, L&F var færdig og lå pakket i to store værktøjskasser, og den 28 december kom onkel Carl, han hentede den ene af kasserne, men det lykkedes ikke for ham at få den frem. Personligt lykkedes det ham dog at slippe fra sin skygge. Samtidig var kriminalpolitiets afdeling for særlige anliggender kørt til Hundested i stort tal, og efter at have allieret sig med kystpolitiets ret store styrke »stormede« man trykkeriet med skudklare våben. Første akt var slut.

En lille detalje fra arrestationen: Vi havde købt en gris på landet samme dag – strengt forbudt, men min søster Else, som

man ikke havde mistanke til, fik lov at lave arbejdet med den færdigt og tage den med til vore forældre. Kriminalfolkernes motivering: Man skal ikke skyde spurve med Kanoner.

Efter anholdelsen blev vi ført til Politigården i København, forhørt, anbragt på Vestre og forhørt igen senere. Nytårsaften da lyset blev slukket var det meget opmuntrende at høre »Internationale« sunget fra mange celler. Man følte sig ikke alene.

Nogle få dage ind i det nye år kom en fængselsbetjent ind i cellen og fortalte, at jeg skulle løslades!

Da vi var fængslet for 4 uger var jeg jo nok klar over, at det ikke var så godt. Ganske rigtigt; uden for døren stod 2-3 kriminalbetjente og førte os tværs over gårdspladsen til tysk afdeling. Her begyndte forhørene på ny, idet vi fik at vide at vi ville ryge til tysk fængsel hvis der ikke blev opgivet adresser på vore hjælpere og forbindelser. Især min søster, der på grund af ejerforholdene blev betragtet som hovedmanden, gik man hårdt på klingen. Hun blev meget syg under opholdet, lå med 40 i feber, men fik følgende besked: Ingen adresser – ingen læge.

Det lykkedes dog at holde andre fri af sagen. Både Kjeld og Else, der var med i starten, og vore lokale venner slap med skrækken.

Margrethe blev som ansvarshavende dømt til 1½ års fængsel. Peter fik et år, og Carl fik 9 mdr. Else og Kjeld var som anført trådt ud af gruppen. Harald, som var kontaktperson til Houmann, var ikke til stede, da politiet kom. Han var alene, og hans lille datter var syg med høj feber. Han fik senere den 8. maj 1985 en sovjetisk mindemedalje for den fælles kamp mod fa-

Ny dansk film:

De forbandede år

Film skal ses i biografen, som nyligt afdøde Ole »Bogart« Michelsen altid sluttede sine filmmagasiner i fjernsynet med at sige. Det er desværre ikke muligt for tiden. Alligevel bringer vi en anmeldelse af en ny dansk film om modstandskampen mod nazismen – vi bringer endda to. Så kan det vist ikke gøres meget bedre.

De forbandede år 1

Anmeldt af Jørgen Tved

Filminstruktør Anders Refn har begået en film om De forbandede År. Med nogen skepsis gik jeg biografen og blev faktisk overrasket. Måske fordi jeg mødte op med nogle forventninger om, at nu skulle datidens politikere igen trækkes frem som dem, der bragte Danmark lykkeligt gennem besættelsen. Vi fik en film, der holdt sig til den faktiske historie.

Filmen begynder den 9. april 1940 hos en fabrikant Karl Skov, der med familie og venner fejrer Sølvbryllup i sin store villa meget tæt på Øresund. Festen bliver afbrudt af de tyske flyvere, som nedkaster de berømte løbesedler, der på et meget dårligt dansk fortalte, at tyskerne havde besat Danmark. Vi hører via radioen de historiske meddelelser fra kongen og regeringen, der maner til ro og orden.

Filmens hovedperson er Karl Skov, ejer af en elektronikfabrik, der med besættelsen pludselig mister det engelske marked, og det bliver meget vanskelig af skaffe de råmaterialer, han skal bruge. På et tidspunkt rækker han fanden en lillefinger og begynder at producere til det tyske marked. En del af råvarerne får han fra svenske spekulanter.

Det bringer rystelser i familien, hvor hans kone klart og tydeligt fortæller, at han nu er en del af den tyske krigsproduktion. Og tyskerne kommer da også på et tidspunkt og tager hele hånden. De overtager ledelsen af planlægning og produktion, og Karl Skov får besked på, at den sekretær, han har haft gennem flere år, skal fyres. Hun er af jødisk afstamning, og det kan et tysk ledet firma ikke acceptere.

I filmen lægges der ikke skjul på politiets foragtelige optræden. Et jødisk ægtepar, som er flygtet fra Tyskland, kommer til fabrikanten og anmoder om hjælp til at komme til Sverige. Sønnen Aksel tilbyde at sejle jøderne til Sverige med det samme, men fabrikanten overbeviser jøderne om, at de trygt kan blive i Danmark, for hans studiekammerat et nu politimester og har forbindelse helt op i regeringen, så der er ingen fare. Jøderne bliver dog arresteret i Skovs villa og siden udleveret til tyskerne, hvorfra der senere kommer meddelelse om, at de er blevet skudt under et flugtforsøg.

Vi får også et eksempel på politiets nidkærhed, da jagten på kommunisterne går ind den 22. juni 1941. Der er f.eks. en kommunist på Skovs virksomhed, som bliver arresteret på arbejdspladsen af politiet. Og igen da de eftersøger en aktiv

kommunist og sabotør, som tidligere har været deltager i den spanske borgerkrig. De finder frem til hans skjulested. Det kommer til ildkamp, hvor en politimand og den aktive frihedskæmper bliver dræbt. Hans mor har gennem mange år hørt til de ansatte i den store villa og haft sin bolig i baghaven, hvor hun havde gemt sønnen i et udhus.

I filmen lægges der ikke skjul på, at de første, som tidligt organiserede de første modstandsgrupper, i høj grad var kommunister.

I det hele taget var politiets optræden frem til den 29. september 1944 meget foragtelig, hvilket der er rigtig mange eksempler på. Jeg vil blot nævne 2.

Det kostede f.eks. godt 20 kommunister livet, da 150 af dem blev sendt til Kz-lejr. De var sammen med lige så mange andre kommunister fanget af et beredvilligt dansk politi den 22. juni. At flere af de fangne igen måtte løslades på grund af alder, sygdomme osv. er en helt anden sag. Det skal så tilføjes, at godt 90 ved flugt også undgik Kz-lejren.

Det var også 30 danske politifolk, der stormede det lille trykkeri i Hundested, hvor *Land og Folk* og *Frit Danmark* fra juni/juli måned til d. 29 december 1942 blev trykt [se herom andetsteds i bladet – *Red.*].

Jeg er ikke i tvivl om, at havde tyskerne ikke taget politiet den 19 september og sendt ca. 2.100 mand til Buchenwald, før de i december 1944 blev ført til en krigsfangelejr, hvor forholdene var langt bedre end i Kz-lejrene, så havde de ikke været politi efter befrielsen. Nu blev de ved hjemkomsten modtaget som helte. De kom jo fra en Kz-lejr som andre modstandsfolk.

Jeg kan ikke lade være med at henvise til tidsskriftet *Frit Danmark* fra den 1. august 1947. Her kan man læse en artikel under overskriften »Hvor ringe Udrensning kan Politiet nøjes med«. Artiklen er skrevet af civilpolitibetjent Oluf Marcher.

Under besættelsen var der ca. 10.000 politifolk i Danmark.

Man har fundet grund til indgriben mod 540. Af dem er 240 blevet straffet. 6 er frifundet. For 10 var tiltale frafaldet. 277 sager var henlagt. 19 var blevet forflyttet. 3 var degraderet. 183 var blevet afskediget. Hertil skal så lægges 13, som under besættelsen var blevet likvideret af Modstandsbevægelsen. Da artiklen blev skrevet, var Thune Jacobsen stadig politichef. Politidirektøren i København var nok afskediget, men i nåde og med fuld pension.

Tilbage til filmen:

I familien Skov, som består Far og Mor og af 4 drenge og en pige, er der også splittelse. Mor er absolut ikke tyskvenlig, hvilket hun meget tydeligt giver udtryk for. Far vil helst undgå strid og splittelse. Han forsøger hele tiden at glatte ud og finde undskyldninger. Både på hjemmefronten i familien og i forhold til virksomhedens drift og økonomi. Det er en umulig opgave, især da hans ældste søn, som er dansk officer, men som også er meget imponeret af den tyske krigsmaskine, melder sig til det danske frikorps, kommer til østfronten som SS-mand, kommer hjem på orlov og fortæller sin far om de modbydeligheder, han har medvirket til: Massenedskydninger af mænd, kvinder og børn. Afbrændinger af kirker og hele byer. Han har opdaget, hvor modbydelig tyskerne optræder. Men han drager trods alt igen til fronten efter sin orlov.

En anden søn er meget optaget af tidens musik. Han er selv aktiv på trompet og spiller i swing- jazzorkester. En anden søn drives af en god menneskelig indstilling over i Modstandsbe-

vægelsen, hvor han bl.a. kommer i kontakt med en kommunistisk pige, som han forelsker sig i. Den yngste af drengene har nok i sin skole. Pigen, som er ganske ung, 17-18 år, bliver forelsket i en tysk ubådskaptajn, som den ældste bror har præsenteret familien for. Selv om Mor forbyder dette forhold, flygter datteren til Norge, hvor kaptajnen har sin base, og hvor de bliver gift, men her oplever hun, at tyskerne optræder helt anderledes end de tyskere, hun kender fra Danmark. Hun oplever tyskerne og de norske nazisters jagt på jøderne. Hun oplever, at de er betydelig grovere og meget mere brutale end de, hun kender fra Danmark. Hun må erkende, at den mand, hun nu er gift med, er en del af dette umenneskelige styre. Det var en øjenåbner og et chok.

Krigen mod øst når også et vendepunkt. Tyskerne er nået frem til Stalingrad, og ifølge tyskerne er det kun et spørgsmål om dage, højst uger, før denne by også er nedkæmpet.

Det gik som bekendt helt anderledes, hvilket gav håb om, at hele krigen snart kunne slutte. Det var et stort nederlag for Hitler og for den ellers så sejrsvante tyske hær – så stort, at de aldrig kom over det. For hele verden var det tyske nederlag ved Stalingrad et klart bevis på, at tyskerne kunne nedkæmpes. Og for modstandsbevægelserne gav det fornyet styrke.

Filmen holder op her; der er ikke nogen egentlig slutning, så filmen slutter med, at lyset så småt vender tilbage.

Jeg kan kun anbefale, at du selv går ind og ser denne film.

De forbandede år 2

Anmeldt af Ole Vad Odgaard

Den anden verdenskrig med den nazistiske besættelse af Danmark er et yndet emne i film.

Den seneste film havde premiere 9 januar 2020 og er usædvanlig ved kun at omfatte en del af besættelsestiden; mere præcist er det perioden med samarbejdspolitikken med nazisterne. Det giver mening: Filmens store dilemma er danske politikeres kiksede forsøg på samarbejde med den nazistiske besættelsesmagt, så filmen dækker altså perioden fra 9. April 1940 og til samarbejdspolitikens ophør, der sker efter store folkelige protester, hvor den danske regering trækker sig tilbage den 29. august 1943.

Livet i en velstillet familie danner rammen omkring denne beretning, der dog må siges at være halvdokumentarisk, og filmen udstrækker sig til samtidige begivenheder i andre skandinaviske lande. Vi følger familien, som oplever store dilemmaer i medfør af besættelsen.

De tre nordiske lande har hver sin måde at reagere på: Danmark går i samarbejde med besættelsesmagten, Norge kæmper mod besættelsen, og Sverige holder sig neutralt, alt imens man giver ly til flygtninge og sælger råvarer til nazi-Tyskland.

Som sagt er filmen i sig selv en markering af optakten til det store folkelige opgør med den nazityske besættelsesmagt, og der er meget mere guf i filmen med præsentation af Folketin-

gets grundlovsbrud med vedtagelsen af Loven mod Kommunistisk Virksomhed. Det er noget, vi mangler i andre store historiske værker som f.eks. TV-serien Matador; her er dette grundlovsbrud ikke omtalt.

Filmen levendegør også modstandsbevægelsen. Frikorps Danmark som det officielle Danmark stod bag oprettelsen af, bliver også behandlet.

Blandt skuespilpræstationer vil jeg fremhæve Pernille Højmark og Jesper Christensen.

Tak til Anders Refn for denne historiske redegørelse, mere af dette er velkomment. Måske får vi flere film; resten af krigen og opgøret efter besættelsen er også godt stof.

Pernille Højmark. Fra hendes hjemmeside.

Slægter går frem som bølger af hav...

Mindetavlen for de faldne kommunister hang i mange år på trappen op til Store Sal i Land og Folks Hus i Dronningens Tværgade, København. Siden huset blev solgt (og det er efterhånden tredive år siden) har den været opbevaret i Nationalmuseets magasiner i Brede. Der har løbende været arbejdet på at finde et nyt blivende sted til den; den har bl.a. været tilbudt Frihedsmuseet i forbindelse med genopbygningen efter branden for nogle år siden, men man fandt ikke, den passede ind i museets samlinger, og der arbejdes stadig på at finde et sted. Foreløbig er der foretaget en affotografering ved Finn Svensson; det er planen, at den skal lægges ud på hjemmesiden www.dkp.dk.

Tavlen kan ses i sin helhed på bagsiden af dette nummer.

Boganmeldelse:

Spræng-Smith

»Allerede som 12-årig havde han politiske synspunkter, der var uspiselige for familien, som derfor sendte ham på genopdragelse på Bornholm i håbet om, at han kom på bedre tanker.«

Af John Poulsen

At sende børn på genopdragelse er ikke ualmindeligt i indvandrerkræds, men der findes også eksempler blandt danskere. Lis Kasper Bang har fortalt om, hvordan hendes far som 12-årig i 30'erne blev sendt til Bornholm på genopdragelse. Men det hjalp ikke, og som 16-årig meldte Knud Børge Jensen (1918-1990) sig ind i DKU i 1934 og nogle år senere også i partiet. I dag er han kendt som »Spræng-Smith«, fordi han under besættelsen var en ledende kraft i BOPA. Nogle af bladets læsere har måske hørt ham fortælle om sine oplevelser, men nu har vi alle mulighed for at lære ham at kende, for Frihedsmuseets Venners Forlag har udgivet bogen *Spræng-Smith – I BOPA-sabotøren Knud Børge Jensens fodspor* skrevet af journalisten Søren Knudsen, og det skal både forfatter og forlag have tak for.

Bogens forfatter blev interesseret i Spræng-Smiths liv, da hans tidligere svigerinde fortalte om sin far. Heldigvis findes der arkivmaterialer, interviews, bøger og artikler, og Spræng-Smith har også efter krigen skrevet om sine oplevelser i modstandskampen og Kz-lejrene, hvad forfatteren har haft stor glæde af. Langt over halvdelen af bogen beskæftiger sig med denne periode.

KOPA og BOPA

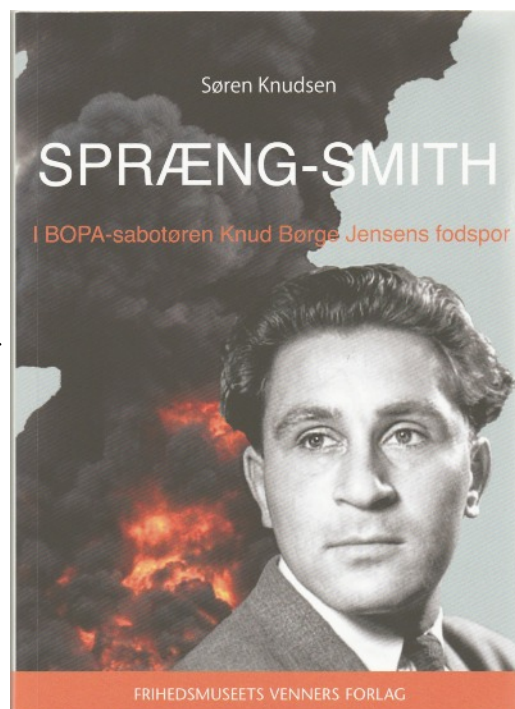
Spræng-Smith blev udlært som blikkenslager og blev hurtigt aktiv i Rør- og Blikkenslagernes Fagforening. Her lærte han to andre kommunister at kende, Børge Thing og Karl Sjur Nielsen, og sammen med bl.a. dem var han i 1942 med til at opbygge Kommunistiske Partisaner (KOPA), som senere blev til BOPA. Her lærte han at bruge sprængstof og var med til nogle af de første sabotageaktioner. På grund af sine erfaringer blev han i 1943 en slags fødselshjælper for og uofficiel leder af den borgerlige modstandsgruppe Holger Danske og stod i spidsen for en række af deres aktioner, men senere måtte han »fratræde«. Selv var han af den opfattelse, at det var englænderne der krævede ham fjernet, fordi han var kommunist. Det forhindrede dog ikke, at BOPA og Holger Danske ved store sabotageaktioner arbejdede sammen. Som et lille kuriosum fortælles det, hvordan Knud fik skaffet sprængstof til BOPA, da der var mangel på det i sommeren 1943. Knud havde gennem sit arbejde i Holger Danske fået kontakt med Jens Lillelund og fortalte, at han kendte en sabotør, som ingen steder havde at bo og som stod i spidsen for en gruppe, de kaldte Mortengruppen.

Morten, Villy Olsen, som efter krigen blev fotograf på Land og Folk, var en af BOPA's gruppeledere. Knud fortalte, at Morten nærmest var konservativ og at hans gruppe manglede spræng-

stof. Det organiserede Jens Lillelund, og gruppens aktioner, som Knud var med til at organisere, blev udadtil tillagt Holger Danske. Efter et par måneder standsede samarbejdet, da Lillelund blev klar over sammenhængen. Efterhånden voksede BOPA, og Knud blev en af dens fem gruppeledere og deltog i mange aktioner, indtil han i januar 1944 sammen med fire andre BOPA-ledere blev anholdt af Gestapo. De blev indsat i Vestre Fængsel og udsat for tortur, men ingen af dem afslørede noget, og det endte med at de blev sendt til tyske tugthuse, og senere endte Knud i Sachsenhausen. I forbindelse med omtalen af Røde Kors-pakkernes betydning skriver forfatteren, at »Knud fik støtte og i sidste ende måske overlevede takket være den selv samme stat, han som kommunist ønskede at revolutionere«, fordi der ikke blev skelnet mellem kommunister og ikke-kommunister. Hvorfor skulle der også det? Det ville være en hån over for de danske kommunister, der efter grundlovsstridig indespærring i Horserød efter 22. juni 1941 senere blev udleveret til tyskerne den 29. august 1943 og derpå endte i Kz-lejre. Da deres koner, De Røde Enker, henvendte sig til Røde Kors-direktøren Helmer Rosting i oktober 1943 med ønske om, at der også blev sendt pakker til Stutthof, sagde han »at det var 150 kommunister, og dertil rakte Røde Kors hjælpen ikke. Den var kun beregnet til almindelige krigsfanger.« Kun fordi De Røde Enker løb myndighederne på dørene, lykkedes det at få udenrigsministeriet til at lægge pres på Røde Kors, så der kom pakker af sted til dem. At Røde Kors-pakkerne kom oftere og indeholdt flere genstande, skyldtes ikke mindst De Røde Enker, og det hjalp også de øvrige Kz-fanger.

Arbejde og sygdom

Mange modstandsfolk og koncentrationslejr-fanger tog skade på både sjæl og legeme, men dengang var der ingen psykologhjælp at hente, selvom mange led af det, der i dag kaldes posttraumatisk stresssymptom, og det blev Knud også ramt af. Han fik i en

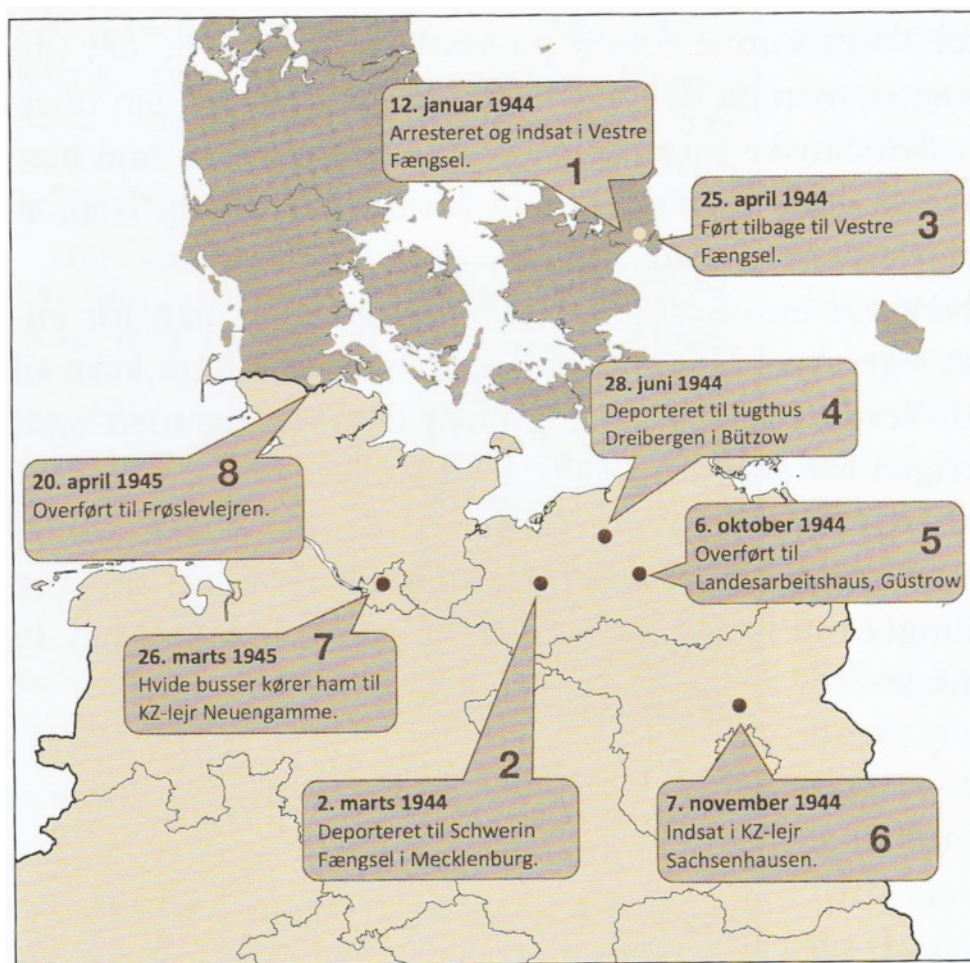

kort periode arbejde i »Ministertiet for særlige anliggender«, der hørte under Mogens Fog, som forfatteren fejlagtigt skriver er hans partikammerat, men det var han ikke længere, hvilket fremgår af et interview i *Berlingske Tidende* i juni 1945, hvor Fog fortæller, at han efter aftale med partiet havde meldt sig ud i begyndelsen af 1942, fordi han tog mere aktivt del i det illegale arbejde og ved udmeldelsen formelt var frit stillet. Fog blev aldrig medlem af DKP igen, men havde tæt kontakt med partiet, især med Aksel Larsen, indtil splittelsen i 1958. Efter nogle småjobs blev Knud chauffør på den ungarske ambassade, men måtte holde op i 1960 på grund af sygdom. Især led han af et alkoholproblem, som var årsagen til, at han efter fire års ægteskab blev skilt i 1969. Meget af det der fortælles om den efterfølgende periode bygger på, hvad datteren og hans gode

ven radioværten Tim Cenius kan fortælle. Desværre fokuseres der i denne del af bogen for meget på druk og deroute. I stedet kunne der være gjort mere ud af hans arbejde i f.eks. veteranorganisationer. En kontakt til nogle af hans partikammerater på Frederiksberg kunne uden tvivl have bidraget yderligere til bogen.

I 1990 døde Knud, og i nekrologen i *Land og Folk* stod der, at når han mødte et nyt partimedlem præsenterede han sig: Knud Børge Jensen, stalinist.

Søren Knudsen: *Spræng-Smith – I BOPA-sabotøren Knud Børge Jensens fodspor*. 267 s. 200 kr. Kan bestilles på www.frihedsmusetsvennersforlag.dk.

Oversigt over tyske fængsler og Kz-lejre, hvor Knud har været indsat. Illustration fra bogen.

Den nye silkevej i DDF Laos

Af Mik Thetmark (tekst og fotos)

Fra bussen, på hovedvej 13 mellem Vientiane og Luang Prabang i det nordlige Laos, dukker Den Nye Silkevej op med jævne mellemrum.

Et imponerende jernbanebyggeri snor sig fra Mekong-Dalen op gennem de bratte bjergmassiver, der starter umiddelbart uden for hovedstaden. Langs jernbanedæmningerne ligger tilknyttede anlægsarbejder, bjerge af skinner, sveller, betonelementer og armeringsjern, side om side med nye veje, tunneller og broer. Det mest iøjnefaldende er, at størstedelen af banelegemet er anlagt på hævede, armerede betonpiller grundet terrænet og det tropiske monsunklima.

Jernbanen, Laos-China Railway, eller Vientiane-Boten Railway, strækker sig 414 km fra Boten i Yunnan-provinsen i Kina til den laotiske hovedstad, Vientiane, 409 km fra den kinesiske grænse. I alt er der på strækningen opført eller planlagt 62 km broer og 198 km bjergtunneller, dvs. over halvdelen af banelegemets længde.

Projektet indledtes i 2016 og forventes, med nu før årsskiftet 78% af arbejdet fuldført, tilendebragt i slutningen af 2021. Til den tid vil rejsetiden fra Vientiane til Yunnan være forkortet fra tre dage til tre timer. Elektriske passagertog planlægges at køre med 160 km/t, godstog 120 km/t – terrænet taget i betragtning i sig selv en bedrift.

En stor udfordring ved anlægsarbejderne har, foruden logistik og det næsten lodrette terræn, været rydningen af UXO, ueksploderede amerikanske bomber, granater og miner fra Indokina-krigen, hvoraf der stadig findes millioner over hele landet. Der arbejdes samtidig nationalt med at rydde knap 80 millioner ueksploderede anti-personel klyngebomber, som den dag i dag, 45 år efter krigens afslutning, dagligt dræber eller lem-læster civile.

De samlede udgifter til den laotiske andel af Bælte- og Vej-Initiativet, der i dag involverer 86

stater, er påregnet til 6 mia. US dollars. Dette finansieres for 62% vedkommende af Kina, selvom banen kun er ført 15 km gennem Yunnan-provinsen. Resten af udgifterne er finansieret ved kinesiske statslån, der til 2,3% rente løber over 25 år (efter en 5 års pausering). Til sammenligning yder Kina lån til den pakistanske del af Bælte- og Vej-Initiativet til den dobbelte rente.

At det enorme projekt har og vil få markant betydning for landets ikke blot trafikale, men især økonomiske, sociale, erhvervsmæssige og uddannelsesmæssige udvikling og sammenhæng, så vi fra en lejet motorcykel halvvejs mellem Vientiane og Luang Prabang.

Her, som så mange andre steder langs projektet, løb en spritny asfalteret bjergvej ind i landet, anlagt for at jernbanearbejdet kunne tilføres materialer og arbejdskraft. Vi fulgte vejen indtil en jernbanedæmning ca. 15 km mod øst ad en rute, der indtil nu har været en ufarbar jordvej. Langs den tosporede vej, med plads nok til store lastbiler og blokvogne, så vi nye byggerier, et par nye skoler, nyanlagte bananplantager og spontane markeder, ligesom vi blev fortalt, at en god del af de lokale har fundet arbejde ved projektet.

100.000 laotiske arbejdspladser regnes jernbanen med at generere på landsplan, og tusinder af laoter trænes af kinesiske faglærere og kolleger, så Laos ved banens fuldendelse selv kan drive og vedligeholde de 409 km, der skærer gennem landet. I dag studerer knap 10.000 laoter i den Kinesiske Folkerepublik, det højeste antal fra noget tredjeland. Med banens drift forventes dette tal at stige.

På Nationaldagen for Den Demokratiske Folkerepublik Laos, 2. december, markeredes befrielsen fra de amerikanske imperialister og deres laotiske marionetter og starten på det socialistiske Laos ved parader, møder og mindehøjtideligheder. De største markeringer fandt sted ved Patuxai Monumentet for Den ukendte Soldat og på pladsen foran Kaysone Phomvihane Museet, rejst for grundlæggeren af det Nye Laos, som døde i 1992. Her nedlagde repræsentanter og veteraner fra det regerende Laos Folkerevolutionære Parti kranse ved mindesmærker for de

I Kina tales der om Bælte- og Vej-Initiativet som en vigtig del af bestræbelserne på markant at løfte levestandarden som en del af den socialistiske modernisering.

Globalt må man anerkende og velkomme en vidtrækkende udfordring til den eksisterende imperialistiske verdensorden og det vestlige kvælertag på verdenshandel og internationale relationer.

Kilder:

Xinhua.net

Vientiane Times

Lao stats-TV

People's Daily.cn

faldne under landets lange og blodige befrielseskamp fra 1964 til 1975. I taler og appeller blev de historiske erfaringer analyseret, og der blev taget bestik af den nyeste udvikling og planlægningen af den umiddelbare fremtid. Her indtog netop Laos-Kina Jernbanen en fremtrædende plads og betegnede som den væsentligste enkeltfaktor bag den økonomiske vækst på 6,4%. Ganske vist var væksten mindre end den planlagte på 6,7%, men i en TV-transmitteret tale fremhævede premierminister Thongloun Sisoulith, at dette skyldtes at parti og regering har vægtet grøn vækst og vækst med høj kvalitet, og at man derfor var tilfreds med resultatet.

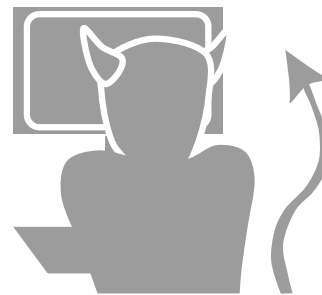
Den Nye Silkevej tillagdes i denne og mange andre taler på Nationaldagen uvurderlig betydning for landets hastige sociale og økonomiske udvikling nationalt og et styrket samarbejde og en ligeværdig samhandel internationalt. Her blev det tætte forhold mellem DDF Laos og de øvrige socialistiske stater, ikke mindst med Folkerepublikken Kina fremhævet. Vientiane-Boten Jernbanen er det sidste og måske bedste udtryk for det solidariske, gensidigt frugtbare og broderlige samarbejde, der er rodfastet mellem de to uafhængige, socialistiske stater.

I Laos understreges Den Nye silkevej og Laos-Kina Jernbanens mange progressive følgevirkninger for landets fremdrift og sammenhængskraft i den tidlige opbygning af socialismen.

Artiklens forfatter på lejet motorcykel. Privatfoto.

Fake News 2. del

Vi fortsætter gennemgangen af løgnens historie i politik

Af Ditlev V. Petersen

Casus belli i nyere tid

2. Verdenskrig startede formelt med, at Tyskland væltede ind over Polens grænser d. 1. september 1939. Den *casus belli*, som Hitler henviste til, var, at polakker havde angrebet radiostationen i Gleiwitz. Et enkelt lig i polsk uniform skulle overbevise pressen. Liget stammede fra en tysk kz-lejr. Hvor mange der troede på historien, vides ikke. Men i hvert fald kunne værnemagten »skyde tilbage« med en slags god samvittighed. Den var meget praktisk allerede samlet ved den polske grænse. *False flag* i sin mest stupide form.

Tyskland vælter ind over den polske grænse – en »false flag«-operation.

Det stoppede ikke med 2. Verdenskrig. USA erklærede i 1964, at man var blevet angrebet af nordvietnamesiske torpedobåde i Tonkin-bugten, da man havde sendt et krigsskib ind i nordvietnamesisk farvand. Dette uprovokerede angreb, altså nordvietnamesernes, blev brugt som begrundelse for at lade USA gå fuldt ind i krigen. Men angrebet i Tonkin-bugten fandt aldrig sted. Senere blev det forklaret med en misforståelse af radaroplysninger.

Da Irak begik den fejl at invadere Kuwait, skulle der helst skabes opbakning i USA for, at man sendte tropper i krig. Ud over det ubestridelige faktum, at den irakiske hær stod i Kuwait, kunne tv-seere opleve en sygeplejerske berette om, hvordan de irakiske soldater have hevet for tidligt fødte børn ud af kuvøserne for at slæbe kuvøserne hjem til Irak. Med det omdømme, som Saddam Hussein havde på det tidspunkt, forekom historien troværdig. Det var den ikke, den var fremstillet af et reklamebureau.

Saddam Hussein blev alligevel ikke væltet, da man drev den irakiske hær tilbage. Hvad årsagen var, forekom uklart. I hvert

fald begyndte man senere at forberede endnu en krig for at vælte diktatoren. Det lød jo smukt, Saddam Hussein var faktisk en skurk, men at ville vælte en skurk er ikke en acceptabel grund til at starte en krig. FN havde krævet, at Irak opgav alle masseødelæggelsesvåben, dvs. biologiske våben, kemiske kampstoffer (giftgas) – som man havde brugt – og at udvikle atomvåben. FN havde våbeninspektører, der rejste rundt og ledte efter de våben, som USA blev ved med at sige, at Irak havde. Våbeninspektørerne fandt kun et par gamle granater, der var blevet glemt et sted. Lederen af inspektørerne anklagede endda USA for at have en anden dagsorden end at kontrollere. De amerikanske oplysninger blev flere og mere detaljerede. Irak havde forsøgt at købe uranmalm i Afrika, overvågningsfotos viste mobile fabrikker for fremstilling af giftgas osv. USA's mest trofaste og dårligst begavede allierede statsledere, UK's John Blair og vores egen Anders Fogh Rasmussen, åd løgnen råt (selv om deres efterretningstjenester tvivlede). »Det er ikke noget, vi tror, det er noget, vi ved!« (om Iraks besiddelse af masseødelæggelsesvåben). Da USA angreb Irak for at krænke FN-forbuddet og man ikke fandt de påståede masseødelæggelsesvåben, fandt Fogh ud af, at man ikke var gået i krig på grund af våbnene, men fordi Saddam Hussein var slem. Den, der behersker historien, behersker fremtiden? Det virkede bare ikke denne gang. Men ethvert forsøg på at finde ud af, hvad politikerne egentlig vidste, er siden blevet saboteret af danske myndigheder.

Krigen i Syrien har også sine besynderlige historier. De »demokratiske modstandere« af præsident Assad synes at være identiske med al-Nusra fronten, et alias for al Qaeda. Det fik en hjemlig militærekspert til at omtale al Qaeda som »moderate terrorister« og »terrorister man kan forhandle med«. En civil nødhjælpsorganisation, *De Hvide Hjelme* (stiftet af en lejesoldat!), synes beskæftiget med at lave stunts for rullende kameraer. Nogle hævder, at de sårede synes at gå igen i for-

Saddam Hussein – offer for skellige scener. Efterhånden »fake news«.

som Assads styrker har drevet oprørerne tilbage, er grupper af flygtninge vendt hjem. Tilsyneladende er oprørerne mindre hyggelige end Assad?

Da det hele egentlig gik godt for Assads styrker, oprørerne var på tilbagetog og i opløsning, og USA syntes at have mistet lysten til at blande sig, fik Assad (angiveligt) den besynderlige idé at bruge giftgas. Ikke i store mængder (man havde jo

afleveret alle sine lagre for længst), bare lidt, så man kunne få en masse dårlig presse og USA blev nødt til at bombe det syriske luftvåben. Vestlige journalister slog knuder på sig selv for at forklare det besynderlige forhold.

En lidt ældre historie fra 1980'erne var USA's støtte til contra'erne i Nicaragua, der kæmpede mod en progressiv regering i landet (og derfor var allierede med USA). USA påstod, at regeringen i Nicaragua solgte narkotika for at skaffe penge. Man kunne oven i købet fremvise en grumset film af trafikken. Regeringen blev efterhånden væltet takket være USA's »engagement«, men det afsløredes også, at USA havde skaffet penge til at finansiere contra'erne ved at handle våben med Iran uden om USA's love. Endnu festligere blev det, da det viste sig, at krigen mod den nicaraguanske regering også var finansieret ved salg af kokain, faciliteret af CIA. Modsat våbensalget til Iran, som oberstløjtnant Oliver North tog skraldet for, ville regeringen dog ikke vedkende sig nogen involvering i denne side af krigen. Men narkoen blev solgt.

Cyberwarfare

Ud over påstandene om, at der plantes »fake news« i medierne (fra Rusland, hvis Vesten gør det, er det ikke »fake«) – og nogle historier, især til intern brug i russiske medier, er meget besynderlige – så står Rusland og Nordkorea åbenbart bag ved størstedelen af alle spektakulære hackerangreb i de seneste år. Dokumentation er fraværende (at dokumentere ophavet til et angreb

i cyberspace er notorisk *Vladimir Putin – beskyldt for »fake news«*, meget svært/umuligt),

bortset fra at der af og til

er anbragt russiske ord i virus eller orme (det er jo meget pænt sådan at signere det, og det er helt utænkeligt for andre at skrive et par ord på russisk?). I nogle af tilfældene er der anvendt kendte principper, af og til er kildeteksten til programmerne hugget fra NSA. Amerikanerne har altså udviklet malwaren, så stort set enhver med forstand på it-angreb ville kunne gøre arbejdet færdigt. Det behøver slet ikke være en stat med et stort apparat, en begavet teenager i en kælder kan gøre det. Er det særlig snedigt, er det bevis på at Putin står bag. Er der lavet en stupid fejl, så er det noget Putin har lavet med vilje for at bortlede mistanken. Hvis altså ikke det er Nordkorea. Et hackerangreb på tyske politikere, som Rusland »helt sikkert« stod bag, viste sig at stamme fra en ung, uuddannet tysker.

At disse angreb synes at optræde særlig hyppigt, når der skal forhandles øget oprustning i NATO eller i Sverige eller der ligefrem skal skabes nye offensive hackerkorps, tyder egentlig

ikke på, at Putin står bag. Man kan sige meget mindre pænt om Putin, men han er helt givet ikke lallende idiot. Men det skal man ikke sige højt.

Brexit og EU-kritik

Det konstante fokus på Vladimir Putin og Rusland har ført til faste beskyldninger i pressen og fra Bruxelles om, at Putin og hans hær af agenter (»trolde«) skulle stå bag enhver kritik af EU, lige som samme Putin hævdes at »stå bag« Storbritanniens udtræden af EU. Modsat valget i USA, hvor der synes at være foregået noget skummelt (men herregud, hvornår har USA selv ikke blandet sig i andre landes valg?), så savnes der beviser for indblandingen i UK. Hæver man stemmen, så opdager folket det nok ikke.

Den franske præsident, den tyske regering og sikkert mange andre gode kræfter leger med tanker om at fjerne »fake news« fra internettet. Hvad der præcist er »fake news«, kan de bedst selv vurdere. Men enhver lighed med egentlig censur af uønskede udsagn er sikkert helt urimelig?

Principperne

Hvis jeg skal forsøge at opsamle principperne for en effektiv løgnekampagne, så kunne det være noget i retning af følgende:

- 1) Det er ikke nødvendigt at overbevise alle eller alle lande.
- 2) Gentagelse fremmer accepten af løgnet.
- 3) Løgnet skal enten have elementer af sandhed eller bygge videre på fordomme, der er almindeligt anerkendte i målgruppen.
- 4) Hvis mange siger noget forkert, begynder folk at blive usikre og følger med. Også selv om synspunktet er åbenlyst forkert.
- 5) Det er ikke nødvendigt, at de ovenfor nævnte »mange« faktisk er mange.
- 6) Løgnet bør helst komme fra mennesker, som målgruppen stoler på. Kan man få nogen til at sende historien videre på sociale medier, kan den næsten passe sig selv.
- 7) Det er mindre hensigtsmæssigt, hvis en påstået misgerning er åbenlyst tåbelig og må antages at skade den, der hævdes at stå bag, mere end vedkommendes fjender. Dog kan man i sådanne tilfælde fremhæve det som »bevis« på vedkommendes falskhed, sindssyge og ondskab. Den slags er et godt trumfkort! Befolkningen må for enhver pris forhindres i at stille spørgsmålet: Hvem skulle det dog gavne?
- 8) Hvis man selv bliver afsløret i noget grimt eller forbryderisk, kan man afvise historien med, at kilden er en fremmed magt, der vil undergrave samfundssystemet. En »internettrolde«, et »hackerkorps«, selveste Vladimir Putin. På samme måde kan man benægte videnskab, der er »upraktisk« (kul og olie giver en bedre verden, ikke en varmere – og *slet ikke* tørke og brande i Californien!). »Fake News!« er blevet et feltråb for politikere med en dårlig sag.

Til gengæld bør almindelige mennesker af og til overveje, om en historie lyder lidt for fantastisk eller lidt for tåbelig.

Splittelseskongressen 1990

I år er det 75-året for Danmarks befrielse, og sidste år fejrede vi DKP's 100 års jubilæum. Men der er også andre og mindre glørværdige årssage, som heller ikke bør glemmes. Netop i disse dage er det 30 år siden, den partikongres blev holdt, som efterlod os med den fragmenterede kommunistiske bevægelse, vi har i dag. De følgende dagbogsnotater er skrevet få dage efter begivenhederne.

Af Henrik Stamer Hedin

11. april, onsdag

[...] Kl. 23 mødtes jeg i toget fra Ry med kongresdelegationen fra Silkeborg. I liggevognen fra Århus stødte resten af den midtjydske delegation til – 48 mand i alt. Vi fyldte det meste af vognen plus noget af sovevognen, og kl. 0023 gik det sydpå under vilde diskussioner skyllet ned med pilsnere og gl. dansk.

12. april, skærtorsdag

[...]Kongressen skulle finde sted på Vallensbæk Gymnasium, som noget ulogisk ligger i Albertslund, men da toget holdt i Høje Tåstrup, var halvdelen af Silkeborg-delegationen ikke kommet på benene endnu, så vi fortsatte ind til hovedbanegården og spiste morgenmad dér. Kl. 09 meldte vi os til kongresbureauet i Albertslund, og kl. 10 gik det hele i gang. Det blev en meget dramatisk kongres; konstitueringen alene tog hele den første formiddag og lidt af frokostpausen – 2½ time! Ole Sohns beretning derimod varede kun 1½ time; men man kan jo også sige, det er lang tid at bruge på en kongresperiode, der kun har varet tre måneder. Allerede før vi sluttede den første dag, blev talerlisten til beretningsdiskussionen lukket; den nåede op på 135 talere af 440 delegerede. [...]

13. april, langfredag

[...] Hele dagen gik med beretningsdiskussion. Det stod temmelig klart, at det springende punkt ville blive hovedkongresdokumentets overskrift eller »status«. Gunnar Jørgensen og Jens Peter Lund, som havde udarbejdet det, havde kaldt det »principerklæring«, mens et par distrikter havde ønsket det omdøbt til »oplæg til programdiskussion« – blandt dem Nordjydsk, som også havde flere ændringsforslag. Kommunistisk Forum derimod, som havde samlet sig i salens bageste venstre hjørne, var totalt afvisende. Jeg talte sidst på eftermiddagen og koncentrede mig om at anbefale såvel dokumentet selv som forslaget om omdøbning – den eneste løsning, der forekom mig egnet til at afbøde en dybtgående splittelse. Det skulle vise sig, at jeg fik ret.

14. april, lørdag

I den tolvte times tresindstyvende minut – omtrent bogstaveligt, idet det skete lige omkring frokostpausen – blev der i redaktionsudvalget nået et forlig omkring principerklæringens status. Redaktionsudvalgets flertal var nået til en indstilling, som Gun-

nar Jørgensen havde redegjort for på den midtjydske delegations møde fredag aften; dokumentet havde skiftet navn til »politisk erklæring«, og en passus i indledningen præciserede, at der var tale om »foreløbige konklusioner«. Jeg gjorde opmærksom på, at det ikke var nok, hverken det ene eller det andet, til at samle et bredt flertal i salen. Det var det heller ikke. Udvalgets mindretal havde deres egen formulering, hvor de havde accepteret overskriften, men ønskede tilføjet en rubrik, der yderligere accentuerede den foreløbige karakter og direkte placerede dokumentet i diskussionen om et nyt program. I sidste øjeblik kom forliget så i stand ved, at denne rubrik blev indarbejdet i indledningens tekst på det sted, hvor der i flertallets indstilling taltes om »foreløbige konklusioner«, og lige efter frokost skulle det famøse dokument så vedtages. Det første, der skete, var, at nordjyderne trods forliget fastholdt deres forslag om at ændre overskriften til »oplæg«. Så gik Peter Helby på talerstolen og sagde, at det var afgørende, at der kom til at stå »erklæring« i overskriften, *fordi* så var der nogen, der ville melde sig ud af partiet, og en vis »afskalning« var nødvendig og uundgåelig under alle omstændigheder! Det bragte nordjyderne og andre med dem i harnisk, og i løbet af et øjeblik lå det møjsommeligt udarbejdede forlig i stumper og stykker på jorden, og skældsordene feg fra talerstolen. Det blev en dramatisk time. Midt under det hele forlangte Bernhard Jeune mødet suspenderet, så redaktionsudvalget kunne tage stilling til situationen, og da vi mødtes igen, var forliget trukket tilbage, og vi stod igen med en flertals- og en mindretalsindstilling. Efter endnu nogle ordføgtninger, hvorunder den truende partisplittelse rykkede nærmere og nærmere, var der et par af de delegerede [...], der fandt ud af, at de selv kunne fastholde forligsforslaget, og det gjorde de så trods udvalgsflertallets protester. Nu lå der altså 4 forslag: Det oprindelige nordjydske ændringsforslag, mindretalsindstillingen, forliget og flertalsindstillingen, og de kom til afstemning i den rækkefølge. Det nordjydske forslag faldt, det samme gjorde mindretalsindstillingen, forliget blev vedtaget, og flertalsindstillingen nåede ikke til afstemning. En times skænderier til ingen nytte – og en masse ondt blod. Det blev ikke bedre, da nordjyderne, som havde stemt for forliget omkring erklæringens status, alligevel stemte imod ved den endelige afstemning.

Efter disse gys – og efter valg af ny centralkomite, hvor Kommunistisk Forum i sidste øjeblik trak samtlige deres kandidater, dog uden at udvandre i samlet flok, som det var frygtet – holdt vi så kongresfest om aftenen. Stemningen var for så vidt god nok (Forum-folkene holdt deres egen fest et andet sted i byen), men der blev diskuteret mere, end der blev festet. [...]

15. april, påske

Fornyerne havde sat sig helt på centralkomiteen, viste det sig, da valgresultatet blev fremlagt. Blandt dem, der ikke opnåede genvalg, var Villy Fuglsang, hvilket gav anledning til endnu en stribe skældsord fra talerstolen, da Ole Sohn efter nogles mening ikke var hurtig nok til at komme op og takke ham for hans

Fortsættes nederst næste side

Hans Lund in memoriam

Hans Lund er død. Han var en værdifuld mand for partiet.

Hans var søn af Gelius Lund, en af vort partis store teoretikere. Af de tre børn fra det hjem var Hans den, jeg lærte at kende sidst. Den første var lillebror Niels, som jeg i januar 1968, efter at vi sammen havde klatret rundt i Brønshøjs lygtepæle for at hænge valgplakater op i sne og blæst, diskuterede neutronstjerner med resten af natten; den anden var søsteren Anne, som var ansat på partiforlaget, da jeg i 80'erne gjorde mig nyttig som oversætter dér.

Hans kom jeg først i forbindelse med på tærsklen til det nye årtusind. I november 1999 havde landsmødet (som partikongressen hed dengang) vedtaget en »repræsentativ landsledelse« bestående af én repræsentant for hvert af de dengang omkring tyve distrikter (nogle velfungerende med afdelinger, mens andre kun havde et enkelt

medlem), og inden landsmødet sluttede, var det blevet til, at nu ville man tage hjem i distrikterne og vælge sin repræsentant. Det var for det første i strid med partivedtægterne, som klart sagde, at landsledelsen skulle vælges af landsmødet, og for det andet betød det, at den landsledelse, der skulle forvalte landsmødets beslutninger, ikke ville komme til at stå til ansvar over for et efterfølgende landsmøde. Flere gik det først bagefter op for, hvad det i virkeligheden var, de havde stemt for, og vedtagelsen af den »repræsentative landsledelse« blev startskuddet til et halvt års bitter strid i partiet.

Da den »repræsentative landsledelse« trådte sammen i januar 2000, traf den kun to beslutninger: At indkalde et nyt landsmøde og at vælge et tremands forretningsudvalg, der kom til at bestå af Ebbe Poulsen fra Amager, Orla Eggebrecht fra Fyn og

På delegationsrejse til Cuba i 2007. Foto: Skub

mig selv fra Midtjydsk – alle modstandere af beslutningen om en »repræsentativ landsledelse«. Hans Lund, der som den fredens mand, han var, havde talt for kompromis og forsoning, blev opstillet, men ikke valgt.

Forretningsudvalget besluttede imidlertid at inddrage ham i ledelsesarbejdet. Det viste sig at være en rigtig beslutning. Hans kom til at fungere som en effektiv sekretariatsleder for forårets arbejde med at få partiet på benene igen og afværge den truende splittelse, og da det nye landsmøde trådte sammen i maj måned, blev han indvalgt i landsledelsen.

Også i de år, han sad i landsledelsen, blev hans rolle den effektive administrator, forsoner og udglatte. Store ord og armbevægelser var ikke Hans, og splid og uenighed tiltalte ham ikke. Han tiltrådte forretningsudvalget som sekretær, men ønskede ikke indvalg, og i kraft af sin stille, solide indsats har han en

stor del af æren for, at Danmarks Kommunistiske Parti stadig eksisterer og i denne vinter kunne fejre sit hundrede års jubilæum, som han altså netop nåede at opleve, selv om han på det tidspunkt var for syg til at deltage.

Jeg har kun kendt Hans et kortere tidsrum i hans senere år og er næppe den rette til at skrive en nekrolog; hans karriere som forsker på Danmarks Tekniske Universitet kender jeg ikke til, hans betydning for familien som ægtemand, far og bror kun overfladisk. Men jeg satte pris på at kende ham og arbejde med ham for vort gamle parti.

Æret være hans minde.

Henrik Stamer Hedin

mangeårige virke (faktisk var Ole Sohn på det tidspunkt kun menigt medlem af en CK, som endnu ikke var trådt sammen, så kritikken var ikke spor rimelig, men sådan var stemningen altså). Peter Helby blev heller ikke valgt, hvad han formentlig kunne takke sin uheldige optræden om lørdagen for. Og i den almindelige forvirring var også Hans Kloster faldet, skønt han var ganske sagesløs og ikke havde mælet et ord under hele kongressen. Men det skyldtes måske historien med de røde faner: Da vi kom torsdag morgen, virkede kongressalen underligt bar og udsmykningsløs; der hang kun nogle baner rødt og grønt stof bag talerstolen og dirigentpodiet. Til at begynde med

stod det mig ikke helt klart, hvad det egentlig var, der manglede, men op ad formiddagen gik en gammel nordjyde på talerstolen og spurgte, hvor de røde faner var blevet af. Det var simpelt hen dem, der manglede! Fredag morgen dukkede de op [...], men particentralens faner manglede stadig. Det kom der en forklaring på – de var sat på museum! [...] Da det var Hans Kloster, der stod for det praktiske, var det ham, der fik skylden. Han forsvarede sig senere over for mig med, at han fandt det uæstetisk med to røde farver mod hinanden...

[...] Kl. 1630 sluttede vi med stående afsyngelse af Internationale – det kunne vi dog stadig blive enige om.

Scherfigs myter og drømme på Nivågård

Af John Poulsen

Slår man op i Ny Dansk Kunsthistorie vil man lede forgæves efter Hans Scherfigs navn, selvom han udfoldede sig som maler i 50 år og regelmæssigt udstillede på bl.a. Corner. Det er også svært at finde hans malerier på danske kunstmuseer, da kun seks af disse har købt et enkelt eller to, og de hænger sjældent fremme. Men alligevel er han en kendt og populær maler takket være en række udsmykningsopgaver og de tusindvis af litografier, som hænger i mange hjem og institutioner. Scherfig lod litografierne trykke, fordi han ønskede at hans kunst kom ud til almindelige mennesker til en rimelig pris. I 2005 viste det sig i forbindelse med udstillingerne i anledning af hans 100-års fødselsdag, hvor populære hans malerier er. På Sophienholm blev den med 80.000 besøgende en af de mest besøgte i udstillingsstedets historie, og Arbejdermuseet havde også mange gæster.

Kun fem år efter vistes atter en Scherfig-udstilling, denne gang på Arken med titlen »Hans Scherfig - Velkommen i junglen«. I 1995 havde Glyptoteket haft udstillingen »Junglebilleder«, men Arken havde grebet sin anderledes an ved bl.a. at vise en række tegninger og malerier med motiver fra New York, hvor Scherfig skildrer en anden form for junglelov.

Naturinteresseret

At Scherfig har malet mange billeder med motiver fra junglen og savannen, er ikke tilfældigt. Hele sit liv var han naturinteresseret, og det første år han gik på universitetet studerede han zoologi. En af hans først kendte tegninger fra ca. 1914 er af en elefant, og i 1916 skrev han historien »To myrer« til *Børnenes Magasin*. Den virkelige jungle har Scherfig aldrig besøgt, og han havde heller ikke lyst til det, for han var bange for at blive stukket af en malariamyg eller en giftig edderkop. Han foretrak en jungle som var fredelig og ufarlig, nemlig Botanisk Haves palmehus, hvor han i tropisk varme kunne gå rundt mellem lianer og palmer. Det gjorde han ofte som barn på vej hjem fra skole, og han beskriver også palmehuset i *Det forsømte forår*. Hans malerier er ikke naturhistoriske tavler, og han ønskede ikke at være specialist i dyremalerier. At male var for ham ikke et arbejde, det var en forlystelse, en leg, noget der morede ham, har han en gang udtalt.

Myter og drømme

Nu er Scherfig igen aktuel på udstillingsfronten. Denne gang på Nivågård med udstillingen »Myter og drømme«, kurateret af

Hans Scherfig: Uddrivelsen af paradiset, 1956. LB Forsikring

Hans Scherfig: *Orfeus der spiller for dyrene*, 1975. NEXT Uddannelse København.

museets direktør Andrea Rygg Karberg, som også stod for udstillingen på Arken. Der vises 37 malerier og 14 litografier, overvejende junglebilleder, som det er en fryd at gå på opdagelse i, men udstillingens formål er også at gøre opmærksom på, at mange af de dyr Scherfig har malet er truede arter, som f.eks. elefanter og næsehorn.

Et andet tema på udstillingen er myter. Det er værker med udgangspunkt i bibelen og den græske mytologi. Scherfig havde, selvom han var ateist, et godt kendskab til bibelen og arbejdede i 1928 på en »Billedbibel«, men projektet blev aldrig fuldført. Der findes fire tegninger, men de er ikke med på udstillingen. Det er til gengæld maleriet »Adam giver dyrene navne« (1929) og »Uddrivelsen fra paradiset« (1956), der også viser havens dyr. Scherfig var ligeledes velbevandret i den græske mytologi, og det ses i flere værker, f.eks. »Orfeus der spiller for dyrene« (1975), som er et af hans største bestillingsarbejder. Her hersker der som på de fleste junglebilleder idyl, her lever man side om side, rovdyr og antiloper i fred og fordragelighed, her råder jungleloven ikke, som Scherfig oplevede det i det kapitalistiske samfund.

En lille smule politisk agitation kan opleves i to værker. Det ene er en arbejdsrettsdommer malet i skikkelse af en mandril, og i det andet »Danmark i Fællesskabet« (1971) befinder en kanin (Danmark) sig midt i billedet og rundt om står nogle griske dyr som er klar til at æde den.

Maler og forfatter

Det er ofte blevet forsøgt at sætte en modsætning op mellem Scherfigs malerier og hans forfatterskab. Selv følte han ikke, at der var nogen spaltning: »Begge mine beskæftigelser hører Jorden til.« Otto Gelsted udtrykte det sådan: »I grunden er det ikke så svært at se sammenhængen mellem den idylliske maler og den satiriske romanskribent, Hans Scherfig. I sine malerier fremstiller han Jordens rigdom af uudtømmelig og fantastisk skønhed. I sine romaner angriber han de kræfter i samfundet og kulturlivet, der spærrer mennesker ude fra livets rige muligheder.« De fredelige junglebilleder er drømmen om, hvordan verden burde være indrettet.

Ved nogle af de udstillede værker er ophængt en tekst fra Verdensnaturfonden (WWF), og i det udmærkede katalog er der en hilsen fra WWF's generalsekretær, Bo Øksnebjerg, som meget naturligt er bekymret for verdens dyreliv og skriver at i dag »har vi mere brug for Scherfig – og hans åndelige efterfølgere – end nogensinde.«

I forbindelse med udstillingen gennemføres en række arrangementer. Det samlede program findes på www.nivaagaard.dk

Nivågård: Hans Scherfig – Myter og drømme. Sluttes 7. juni. Den er pt. lukket.

Derefter vises den i mindre omfang på Ribe Kunstmuseum 19.juni.- 6.september.

DANSKE KOMMUNISTER FALDET I FRIHEDSKAMPEN

1940 - 1945

HANS PETER ANDERSEN
HANS ERIC JENSEN
DAGNY SCHMIDT THOMSEN
EDVARD ZIMMERMANN
HENRY JENSEN
WALTHER PETERSEN
IB JENSEN
EJNAR OSKAR HENRIKSEN
JOHANNES ECERTON SIMONSEN
MARIVS THØGERSEN
HJALMAR HOLM
ADAM SALTØ
POUL ERIK LARSEN
CARL CHRISTIAN SCHOU
EDMUND ANDREASEN
BENNY RANDAU MIKKELSEN
ALFRED KRISTENSEN
HANS JENSEN
MARTINUS DAMSGÅRD
CARL THOMSEN
ÅGE NIELSEN
VICTOR BERING MEHL
BØRGE PEDDERS
STEN VERLAND
KNUD BARFOD HANSEN
POULA DANNEMANN JOHANSEN
EJNER LUNDVANG
FRITZ CHRISTENSEN
A. K. PETERSEN
REJMAR MADSEN
JENS PETER JENSEN
AKSEL JOHANNES KÄCK
CHRISTIAN MARINUS PETERSEN
SVEND RASMUSSEN
GUNNAR DAHL
THØGER THØGERSEN
MOGENS PRIIS
HANS PETER KRARUP ANDREASEN
HELMUTH KALLING
HENRY NIELSEN
AKSEL POULSEN
EJNAR BØRGE MADSEN
JØRGEN VIDDING
CHRISTIAN CALLESEN
HENNING CHARLES ANDERSEN
CHARLES LARSEN
FRITZ NIELSEN
HOLGER ROBERT SØRENSEN
CLEAWING BENJAMIN LUNDHARDT
OTTO MELCHOR
HELGE HOLM

NIELS MADSEN
HENRY ENGELHARDT
THORKEL LINDEGÅRD
OSKAR NIELSEN
ARNE SØDE
CHRISTIAN ANDERSEN
LAUST CHRISTIAN HAGENSEN
HARALD LAURITZEN
JØRGEN RÆSTRUP
MARTIN WILLIAM KRISTIAN ANDERSEN
CARLO RANDRUP THOMSEN
EGON NØRGÅRD
PEDER NIELSEN
JENS ALBERT ANDERSEN
OVE ØSTER
ANDERS ANDERSEN
ERNST PETER OSKAR HERESON
KAJ DORPH UHRENHOFT CHRISTENSEN
VIGGO HARALD MØLLER
PEDER PEDERSEN
EGON GLERUP
VICTOR EMANUEL LARSEN
POUL KJØR SØRENSEN
ERIK PETERSEN
WILLY TROSSBORG
SOFUS BERTING MADSEN
EMANUEL HØJER HAUSCHILD KOK ALWIN
KARL KRESTEN NIELSEN
CHRISTIAN JENSEN
HARRY PLAMBECH
ÅGE WODSTRUP
GEORG CHRISTIANSEN
SVEND ULRICH PEDERSEN
THORVALD HANSEN
HEDVIG CARLSEN
BØRGE LARSEN
SVEND OTTO BRØDSGÅRD
SØREN LAURITZEN
VICTOR WILDER
ERIK CLAUSEN
LAURITS CHRISTENSEN
HENNING STEEN ÅGE HANSEN
JØRN THOMSEN
HARRY OTTO HANSEN
SVEND NICOLAISEN
AGNES MARGRETHE JØRGENSEN
JENS OVE MOGENS POULSEN
HELMUTH MADSEN
WILLY SAMSEN
CHARLES OVERGAARD ANDERSEN
JENS MIKKELSEN (MIK)
SIGVARD LUND

HANS BØRGE NIELSEN
HARRY JENSEN
ÅGE FRANCIS ABRAHAMSEN
VERNER HØJ NIELSEN
VILLY MØLLER
OLE ABILDGÅRD PETERSEN
HEDVIG MARIE NIELSEN
IB HANSEN
HENNING HANSEN
ROBERT EJNAR MØLLERUP JENSEN
CARSTEN EGBORG
GUNNAR CARLO NIELSEN
ÅGE ANDERSEN
HARRY CHRISTIAN HANSEN
ALBERT NIELSEN
FRANTS ANDREASEN
KRISTIAN NYTORP
JENNY HANSEN
NIELS GUNNAR PETERSEN
HARALD VALDEMAR FREDERIK MEIN
ARNO EGON HANSEN
IVAN ADRIANSEN
UPPE LARSEN
INGOLF LARSEN-MEDET
AKSEL SCHMIDT
ROBERT MAX HAGENSEN
PREBEN NIELSEN
VIGGO JENSEN
PREBEN LUTCKE MADSEN
SVEND ÅGE JENSEN
WILLY SCHMIDT
THOR VANG
CHRISTIAN MIKAEL ERIKSEN BYTTE
TAGE MARINUS NIELSEN
ERNST ANDERSEN
ARON OSVALD BUSCH
AKSEL JENSEN
ANINUS MADSEN
AKSEL EJLER ANDERSEN
SVEND CARSTENSEN EGBJERG
ISAK ISAKSEN
GUNNAR SØRENSEN
ESKE VALLØE SØRENSEN
HELGE NORLIN
VERNER EMIL SØRENSEN
IB CHRISTENSEN
FINN BJØRN
NIELS PETER BRÄNNER
EDVARD CHARLES JØRGENSEN
CHARLES HANSEN
BØRGE ANKER COLLIN

SLEGTTER GÅR FREM SOM BØLGER AF HAV
OG BRYDES MOD LIVETS BRED
MEN DEM SKAL VI HUSKE I DERES GRAV
DER DØDE FOR FRIHED OG FRED

DEN STORE TANKE DE KÆMPEDE FOR
VAR EN NY OG RETTFERDIG TID
VI GØR DERES DRØM OG VILJE TIL VOR
DE LYSER FOR OS I VOR STRID